

Tillgänglighetsdirektivet, European Accessibility Act

- Genom tillgänglighetsdirektivet ställs det för första gången tillgänglighetskrav på privata aktörer. Detta EU-direktiv riktar sig till sex olika sektorer, och ställer krav på hur produkter och tjänster ska vara utformade för att göras mer tillgängliga. Direktivet spänner över vitt skilda sektorer, såsom transportbranschen, bank- och finanssektorn samt bokbranschen. Kraven avser mjukvara och hårdvara, för att skapa ökad delaktighet till det digitala samhället. Syftet med direktivet är att skapa en europeisk standard för tillgänglighet och därigenom undanröja hinder på den inre marknaden. Direktivet innebär också en mer enhetlig tillämpning av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- Just nu pågår den statliga utredningen om tillgänglighetsdirektivets genomförande i svensk rätt. MTM:s generaldirektör Magnus Larsson är utsedd till särskild utredare för utredningen. Utredningen ska redovisas senast 31 maj 2021. Här kan du läsa kommittédirektivet:
https://www.regeringen.se/4976f2/contentassets/15165e0eba4e4992b678850edc9c7d27/dir2020_39.pdf
- Detta gäller för bokbranschen: När ett förlag ger ut en digital bok behöver den produceras på ett sätt så att även personer med funktionsnedsättning som gör det svårt att läsa tryckt text kan ta del av boken. Tillgänglighetsåtgärder kommer inte bara att behöva utföras av förlagen, som ger ut boken, utan också av distributörer och tjänsteleverantörer, för att säkerställa att läsaren kan tillgodogöra sig boken. Direktivet omfattar även digitala abonnemangstjänster såsom Storytel, Bookbeat och Nextory. Tjänsternas appar måste vara fullt tillgängliga. Detsamma gäller för e-handels-sajter för böcker.
- Läsare av tillgängliga böcker ska kunna få tillgång till ett större utbud, i samma kanaler som alla andra läsare – och också få tillgång till boken direkt när den ges ut – istället för att, så som sker idag, vara helt beroende av att vänta till dess att en särlösning är framtagen.
- Mikroföretag kommer att undantas direktivet. Svenska förläggareföreningen uppskattar att cirka 25-30 förlag kommer att omfattas av direktivet (medan

hundratals mindre förlag undantas). Men dessa stora förlag står naturligtvis också för den absolut största delen av den svenska bokutgivningen.

Vilka konsekvenser får direktivet – för bokbranschen, för MTM och för bibliotekssektorn?

- Bokbranschen: Förlagen, distributörerna och tjänsteleverantörerna kommer att behöva göra ett skifte i produktionen/distributionen. Det handlar till exempel om att gå över till ett tillgängligt produktionsformat (såsom EPUB 3), att säkerställa att boken fungerar tillsammans med hjälpmedel som vissa läsare behöver (såsom skärmläsare) eller att se till att själva appen för bokläsning är tillgänglig och går att navigera i.
- Biblioteken: Tillgänglighetsdirektivet kommer att få konsekvenser för biblioteken. När förlagen ger ut tillgängliga böcker förflyttas en del av ansvaret från MTM till folkbiblioteken. Detta kommer att leda till ett utökat ansvar för att förmedla tillgänglig litteratur till en av bibliotekens prioriterade målgrupper – personer med funktionsnedsättning. En annan tydlig konsekvens vi ser är att biblioteken kommer att få ökade kostnader för inköp av e-medier. Den infrastruktur som gör att läsarna hittar och får tillgång till de tillgängliga böckerna kommer också att ställa nya krav på bibliotekssektorn.
- MTM: MTM:s roll som ett främjande kunskapscentrum för tillgänglig läsning kommer att bli allt viktigare i och med tillgänglighetsdirektivet. MTM kommer att behöva vägleda bokbranschen, men också förmedlarna och läsarna, i vad direktivet kommer att innebära, och hur man producerar och distribuerar en tillgänglig digital bok som täcker in alla olika läsarbehov. MTM kommer också att fortsätta vara viktig i sin roll som producent, i att tillgängliggöra nyheter, samhällsinformation – men också den litteratur som inte den kommersiella marknaden producerar i tillgängliga format.